

feljebb találnék menni a' csókkal, szurós bajúsza ébresszen-fel álmomból.

Én ismét lefeküdtem; sokáig nem jött álom szemeimre: az Ő képe lebegett lelkem előtt, úgy a' mint álmomban láttam; szerettem volna még egyszer őt láthatni, 's neki elbeszélni álmomat. Végre elaludtam, 's reggel a' trombita szóra serkentem-fel.

Kértem ugyan a' strázsamestert, hogy ez éji kalandomat (Abentheuer) senkinek se mondja-meg; de kiindulásunk után a' tiszték még-is valamennyin ezen kérdéssel lovaglának hozzám, hogy mit álmodtam az éjjel? — Illyenkor jobb, ha nevet az ember, mint boszorkodik; 's mivel ők, tudom, tovább terjesztik történetemet, inkább magam kívántam elbeszélni szépeinknek: kik közül talán az-is olvasandja, kit leginkább érdekel, 's eddig talán kialudt emlékezetemet újra felébreszti szívében.

Hideg éry.

II. ORSZÁG ISMERTETÉS.

Fonácz barlang.

Hazám boldog megyéjének egyikében Biharban, melyre a' jóltevő anyatermészet gazdagon hintette kellemes ajándékait, a' róna földeken legbujább vetemények tenyésznek, 's várakozáson felül-is jutalmazza a' munkás földmivesnek mindenkori szorgalmát. Az érmelléki, és váradi hegyek kellemes izű bort nyujtanak a' szállós gazdáknak, hogy a' barátságnak 's vendég-szeretetnek élő lakosai által öröm innepeiken vidító nedvül vétessenek; a' bú és szomorság napjaiban pedig eloszlató, vagy gond-űző italul használtassanak. — Hegyes részei e' megyének olly bájosak, olly romantosak, hogy itt a' gondolkodó tehetség egészen elmerülvén a' szép természet remekeinek csudálásában felésméltekor minden tájakat érdemesnek ítél a' lefestetésre, hogy így e' megye gyönyörű helyzetét azok-is láthassák, kiket a' szerencse nem elegendő tehetséggel áldott-meg arra, hogy a' kedves hazát ön költségeiken által utazva megismerhessék. — Én e' boldogságot Korda Róza kisaszszonynak, Korda János, Bartsay Károly, 's Róthkrepf József uraknak társaságukban értem-el e' folyó év Szent

Jakab havában. — Ekkor láttam-meg a' fonáci barlangot-is. — Fonác oláh helységecske; a' keleti azon hosszú hegy-láncznak, melly a' két rokon hazát elkülönözi, alján fekszik, 's hosszan kinyuló két sor fa-házakból áll; — mellette a' majd eget érő hegyekből mindenkoron leszivárgó patak több malmokat hajtva folyik sebesen el, mellynek kristály-tisztasága még a' szomjútalanat-is arra bírja, hogy annak hives csepeit megkóstolja. Ez Rézhámor felől jön, 's ott kellemes ízű pizstrángokkal-is bővelkedik. Ah miként sohajtottam-fel, midőn itt a' leirhatlan sokaságú köveket, vagy-is úgy nevezett nagyobb béka-sót láttam használat nélkül a' sok holdakat elfogó viz-öntéseknek kitett földeken heverni! Vajha Szegedre tudnám ezeket varázsolni, hogy derék városunk utjainak készítésére használni lehetne! — Fonáczon kalauzokat nyertünk, kik a' híres barlanghoz felvezérlettek. Tovább fél óránál kellett fel felé gyalogolnunk, midőn a' minden fa-nemekből álló sűrűbe, innen pedig a' barlang torkolatjához jutottunk. Itt meggyújtván gyertyáinkat, előbb-is mintegy nyolcz ölnyi magoságú kerek térségre jutottunk. Itt még semmi különös nem érte szemlélődésünket, egyedül a' távol mélységből gőzölgő dohos szag és a' nagy hidegség jutott hozzánk. Most beljebb mentünk, 's itt találtunk egy szép táncz-teremhez hasonló üreget, mellynek magosága mintegy tizen két ölnyi lehetett, felülről a' legrendesebb boltozathoz hasonlított, 's környös körül kővé vált cseppek úgy mutatták, mintha a' legmesterségesebben készült rojt-folyamok szolgálnának annak ékesítésére. — A' lehullott, és kővé vált viz-cseppek ezen teremtet a' barlang belsejétől szinte úgy választák-el, mintha padokkal és székekkel volna körül rakva. — A' sáros és nedves fenekű mélységben mindenkor uj és újabb tárgyak tűntek szemünk eleibe. Leggyönyörűbb volt egy, melly goth izlésű oltár romjaihoz hasonlított, a' másik pedig, melly egy szónoki széket képzett. Bár az e' helyet látogatók által ezen különöségek több helyeken megcsontkittattak, de azok, mint a' természet remek művei (mellyeket, nem hiszem, hogy a' mesterség utánozni tudna) érdemesek volnának valóban, hogy e' setétségből kivonatva köz csudálatnak kitétessenek. Itt egy halál-fejhez,

amott egy ősze omlott székhez, majd különféle tárgyakhoz hasonló szépségek tűntek nézésünk eleibe; — végre midőn még tovább haladánk, kalauzunk egy emeletre vezetett; 's midőn mintegy hat ölnyi magoságra felkapaszkodtunk, egy másfél ölnyi nyíláson végig láttuk az egész barlangot. Lent a' sok gyertya világot, vagy alulról a' fentlevőknek szövétnekeikkel megvilágosított felséges állását szemlélvén, éltében a' leggyönyörűbbet láttam, 's elfogódott mellem csak ezt sohajthatá: „Isten be csudálatosak miveid!“ — Innen tovább nem mentünk; mert görnyedve kellett volna alá lépünk a' nagy tágoságba. — E' barlangban sok ember- és állat-csontokat, sőt koponyákat-is találtunk. A' hir beszéli, hogy tatárfutáskor ide vonultak a' lakosok; de a' pogányok e' rejtek-helyet kifürkészvén, midőn az elrejtettek kijönni nem akartak, azokra szalmát, és fákat gyujtván füsttel ölték-el a' nyomorultakat. Tágosága e' barlangnak olly nagy, hogy öt, vagy hat ezer ember benne elférhetne. Végre majd két órai itt mulatásunk után ismét kijövé a' hold báj-fényénél folytattuk a' szép látottakról édes beszélgetések között utunkat Rézhámorba. —

Miskoltzy István.

III. JELES MONDÁS.

K i n c s.

A' kincs nem áll ezüstben és aranyban,
Hanem csak abban, a' ki mit szeret.

Vitkovits.

É l e t.

Örökös küzdés az élet:
Győzni tudóé a' pálma;
Reménylőnek nem ítélet,
Sőt éden — az élet álma.

N. A. Kiss Sám.

S z e r e l e m. Az igaz, valódiszerelem az, melly mindig változatlan, egyforma marad, bár mindent áldozzál neki, 's bár mindent tagadj-meg tőle.

Göthe.

IV. K Ö L T É S Z E T.

A' G y i l k o s.

Sötét az éj; csillag-tábor
Nem tündöklék kék egéről;
Csak pislogó lámpa-világ
Fényledez lakok szögéről,

A' zsibongó városi zaj
Csend ülbe bizton elült,
S az elfáradt munkaság-is
Szendén álma kárjába dült.